

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพ
และมนุษยชาติ พ.ศ.

(นางสาวธิษณา ชุณหะวัณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
ประธานวินิจฉัยไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพ
และมนุษยชาติ

เหตุผล

โดยที่ประเทศไทยมีพันธกรณีและความรับผิดชอบร่วมกันของประชาคมระหว่างประเทศ
ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายจารีตประเพณี
ระหว่างประเทศ (Customary International Law) หรือหลักการปฏิบัติสากลโดยทั่วไป (General
Principles) และบรรทัดฐานจากคำตัดสินของศาลโลก (Opinio Juris) แต่ยังไม่มีความหมายภายในที่ครอบคลุม
การกระทำความผิดกล่าวอย่างครบถ้วน ดังนั้น เพื่อให้มีมาตรการทางกฎหมายที่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่าง
ประเทศ และสร้างความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว
โดยคำนึงถึงการรักษาดุลยภาพระหว่างการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับความมั่นคงและ
ผลประโยชน์ของรัฐ ภายใต้หลักนิติธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพ ความมั่นคง และความเป็นมนุษย์ของสังคม รักษาดุลยภาพระหว่างการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับความมั่นคงและผลประโยชน์ของรัฐ กำหนดอำนาจหน้าที่และกลไกตรวจสอบผู้บังคับบัญชา เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชาติ ตลอดจนมาตรการเยียวยาผู้เสียหาย ภายใต้กลไกการตรวจสอบถ่วงดุลตามหลักนิติธรรม ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ พ.ศ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร และการดำเนินคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไม่มีอายุความ

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” หมายความว่า การกระทำความผิดตามมาตรา ๗

“อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ” หมายความว่า การกระทำความผิดตามมาตรา ๘

“อาชญากรรมสงคราม” หมายความว่า การกระทำความผิดตามมาตรา ๙

“อาชญากรรมรุกราน” หมายความว่า การกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐

“กลุ่มที่ได้รับการคุ้มครอง” หมายความว่า กลุ่มชนชาติ เชื้อชาติ ศาสนา หรือชาติพันธุ์ ทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นพลเรือน

“กลุ่มติดอาวุธ” หมายความว่า กลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งและมีโครงสร้างการบังคับบัญชา ซึ่งใช้กำลังอาวุธหรือมีความสามารถในการใช้กำลังอาวุธ โดยมีเจตนาที่จะกระทำการอันเป็นภัยต่อความมั่นคงของอธิปไตยหรือบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติการทางทหารหรือไม่ก็ตาม

“การโจมตีอย่างกว้างขวาง” หมายความว่า การใช้กำลังทำร้ายประชาชนจำนวนมาก จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย และทรัพย์สินของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นพลเรือน

“การโจมตีอย่างเป็นระบบ” หมายความว่า การโจมตีโดยบุคคลที่มีการจัดตั้งและโครงสร้าง การบังคับบัญชา โดยมีเจตนาที่จะกระทำให้เกิดความเสียหายเป็นวงกว้าง

“ผู้บังคับบัญชา” หมายความว่า ผู้มีอำนาจสั่งการและควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาตามกฎหมาย

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า บุคคลซึ่งใช้อำนาจรัฐหรือได้รับมอบอำนาจ หรือได้รับการ แต่งตั้ง อนุญาต สนับสนุน หรือยอมรับโดยตรงหรือโดยปริยาย จากผู้มีอำนาจรัฐให้ดำเนินการตามกฎหมาย

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า ผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงญาติและผู้อยู่ในอุปการะ

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การป้องกันอาชญากรรมอันเป็นความร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ

มาตรา ๖ ให้มีการส่งเสริมให้ประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรภาครัฐและเอกชน และ สื่อมวลชนตระหนักถึงความร้ายแรงของอาชญากรรมต่อสันติภาพและมนุษยชาติ โดยใช้ความรู้ที่ทันสมัยและ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เสนอต่อรัฐสภา โดยสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

หมวด ๒

การกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ

มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้ต่อกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครอง

(๑) ข่มขู่สมาชิกของกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครอง

(๒) ทำร้ายร่างกายหรือจิตใจสมาชิกของกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครองอย่างสาหัส

(๓) ทำให้กลุ่มที่ได้รับการคุ้มครองมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีนำไปสู่การทำลายกลุ่มที่ได้รับ
ความคุ้มครอง

- (๔) ป้องกันการเกิดของเด็กในกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครอง
- (๕) ย้ายเด็กของกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครองไปยังกลุ่มอื่น
- (๖) กลั่นแกล้งจับกุม กักขัง หรือละเมิดสิทธิของสมาชิกกลุ่ม
- (๗) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเลือกปฏิบัติเพื่อละเมิดสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของกลุ่ม
ที่ได้รับการคุ้มครอง

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อทำลายกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครองทั้งหมด
หรือบางส่วน ผู้ที่กระทำควรถูกดำเนินคดีอาชญากรรม

มาตรา ๘ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

- (๑) ฆ่าผู้อื่น
- (๒) ทำลายล้างประชากร
- (๓) ทำให้คนตกเป็นทาส หรือบังคับใช้แรงงาน
- (๔) ขบไล่หรือย้ายถิ่นฐานประชาชนโดยบังคับ
- (๕) จับขังหรือลิดรอนเสรีภาพอย่างร้ายแรง
- (๖) ทรมาณ
- (๗) ข่มขืน ล่วงละเมิดทางเพศ บังคับค้าประเวณี บังคับตั้งครรภ์ หรือทำหมันโดยบังคับ
- (๘) ก่อขังกลุ่มคนด้วยเหตุผลทางการเมือง เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนา หรือเพศ
- (๙) บังคับให้บุคคลสูญหาย
- (๑๐) แบ่งแยกเหยียดผิว
- (๑๑) กระทำอื่นใดที่ไร้มนุษยธรรมและก่อความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรง

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมีความมุ่งหมายเพื่อโจมตีหรือเป็นส่วนหนึ่งของการโจมตีที่ก่อให้เกิด
ความเสียหายในชีวิต ร่างกาย อนามัย และทรัพย์สินของพลเรือน อย่างกว้างขวางและเป็นระบบต่อพลเรือน ผู้ที่
กระทำความผิดฐานอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ

มาตรา ๙ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

- (๑) ฆ่าผู้อื่น
- (๒) ทรมาณหรือทำทารุณกรรม รวมถึงการทดลองทางการแพทย์
- (๓) ทำให้บาดเจ็บสาหัสหรือทรมาณอย่างรุนแรง
- (๔) ทำลายหรือยึดทรัพย์สินอย่างผิดกฎหมายและไม่จำเป็น
- (๕) บังคับให้เป็นทาสหรือค้ามนุษย์
- (๖) ไม่ให้สิทธิในการพิจารณาตัดสินอย่างเป็นธรรม
- (๗) เนรเทศหรือย้ายถิ่นฐานโดยผิดกฎหมาย
- (๘) จับเป็นตัวประกัน

(๙) โจมตีพลเรือนที่ไม่ใช่กองกำลังติดอาวุธ เช่นพลเรือนทั่วไป กลุ่มผู้ชุมนุมทางการเมือง
บุคคลากรทางการแพทย์ พยาบาล และบุคคลอื่นที่ไม่ใช่กองกำลังติดอาวุธ หรือสถานที่ที่ไม่ใช่เป้าหมาย

ทางทหาร เช่น สถานพยาบาล สถานศึกษา ศาสนสถาน ที่อยู่อาศัยพลเรือน และสถานที่อื่นใดที่ไม่ใช่สถานที่
กบดานของกองกำลังติดอาวุธ

(๑๐) ใช้อาวุธต้องห้ามตามกฎหมายระหว่างประเทศ เช่น อาวุธเคมี ชีปนาวุธ และอาวุธสงคราม
อื่น ๆ

ถ้าการกระทำนั้นได้กระทำโดยมุ่งต่อทหารบาดเจ็บ เชลยศึก บุคคลากรทางการแพทย์ หรือ
พลเรือนในพื้นที่สงคราม โดยละเมิดกฎหมายสงครามอย่างร้ายแรง ผู้ที่กระทำความผิดฐานอาชญากรรมสงคราม

มาตรา ๑๐ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจควบคุมกำลังหรือกลุ่มติดอาวุธใด วางแผน
เตรียมการ ยุ้ง หรือสั่งการให้ใช้กำลังอาวุธโจมตีหน่วยงานของรัฐหรือประชาชน อันกระทบต่อความเป็นเอกราช
หรือบูรณภาพแห่งดินแดนของราชอาณาจักรหรือของรัฐอื่น ผู้ที่กระทำความผิดฐานอาชญากรรมรุกราน

มาตรา ๑๑ การโจมตีตามมาตรา ๑๐ ให้รวมถึง

- (๑) การรุกรานหรือยึดครองพื้นที่โดยใช้กองกำลังติดอาวุธ
- (๒) การโจมตีด้วยอาวุธต่อหน่วยงานรัฐหรือประชาชน
- (๓) การปิดล้อมหรือขัดขวางการคมนาคมหรือการสื่อสาร
- (๔) การใช้กำลังเกินกว่าอำนาจตามกฎหมายที่ไม่ได้สัดส่วนเหมาะสม
- (๕) การสนับสนุนกลุ่มติดอาวุธให้โจมตีหน่วยงานรัฐหรือประชาชน
- (๖) การส่งกลุ่มติดอาวุธเข้ามาก่อความไม่สงบในประเทศ

หมวด ๓

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา

มาตรา ๑๒ ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- (๑) สั่งการและควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างถูกกฎหมาย และเก็บหลักฐานการสั่งการไว้
- (๒) ป้องกันและระงับยับยั้งมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) รายงานและลงโทษทางวินัยผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิด และส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวน

ดำเนินคดี

(๔) ห้ามข่มขู่ คุกคาม หรือสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๓ ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิเสธคำสั่งที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดตาม
พระราชบัญญัตินี้ ได้รับความคุ้มครองไม่มีความผิด

หมวด ๔

การดำเนินคดี

มาตรา ๑๔ อำนาจพนักงานสอบสวนและศาลในการดำเนินคดีและพิจารณาพิพากษาคดี
อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เว้นแต่
พระราชบัญญัตินี้จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน หรือปรากฏต่อพนักงานสอบสวนว่ามีเหตุควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาสั่งคดีต่อไป

ในการดำเนินคดีอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ การใดที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของพนักงานอัยการ ให้ถือว่าการนั้นเป็นหน้าที่หรืออำนาจของอัยการสูงสุด

เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ อัยการสูงสุดอาจสั่งให้พนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นผู้กระทำการแทนอัยการสูงสุดก็ได้

มาตรา ๑๖ การดำเนินคดีอาญาสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลอาญา

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าปรากฏว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น

ทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบตามวรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๑๘ การดำเนินคดีอาญาสำหรับความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ใช่บังคับแก่การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งโดยอาวุธที่มีความร้ายแรงถึงชีวิตและไม่ถึงชีวิต เพื่อต่อต้านการก่อการร้าย หรือกองกำลังติดอาวุธ หรือระงับความรุนแรงที่เป็นภัยอันตรายต่อพลเรือนไม่มีอาวุธและทรัพย์สินสาธารณะ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความจำเป็น และได้สัดส่วนของภัยอันตราย

หมวด ๕ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๙ ผู้ใดกระทำความผิดฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ตามมาตรา ๗ ต้องระวางโทษ ดังนี้

(๑) กรณีที่เป็นการกระทำต่อเด็ก สตรีมีครรภ์ คนพิการ หรือผู้สูงอายุ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่มีโอกาสได้รับการพักโทษ

(๒) กรณีที่เป็นการกระทำต่อบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สี่สิบปีถึงห้าสิบปี

มาตรา ๒๐ ผู้ใดกระทำความผิดฐานอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติตามมาตรา ๘ ต้องระวางโทษ ดังนี้

(๑) กรณีกระทำความผิดให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต

(๒) ถ้าเป็นการกระทำโดยทรมานอย่างโหดร้ายทารุณ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามสิบปีถึงห้าสิบปี

(๓) กรณีอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงสามสิบปี

มาตรา ๒๑ ผู้ใดกระทำความผิดฐานอาชญากรรมสงครามตามมาตรา ๔ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต เว้นแต่กรณีตาม (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) และ (๑๐) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ยี่สิบปีถึงสี่สิบปี

มาตรา ๒๒ ผู้ใดกระทำความผิดฐานอาชญากรรมรุกรานตามมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สามสิบปีถึงห้าสิบปี

มาตรา ๒๓ ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๒๔ ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๒๕ ผู้บังคับบัญชาผู้ใด ละเลยโดยจงใจไม่ป้องกันหรือระงับยับยั้งมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดนั้น
ถ้าการละเลยนั้นมีไซ้โดยจงใจ ต้องระวางโทษสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา ๒๖ ผู้บังคับบัญชาผู้ใด ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๗ ผู้บังคับบัญชาผู้ใด ผ่าฝืนมาตรา ๑๒ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ในระยะเริ่มแรก ให้สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานศาลยุติธรรม ร่วมกันจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้พิพากษา เกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ตลอดจนพัฒนาความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีอาชญากรรมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ประเทศไทยมีพันธกรณีและความรับผิดชอบร่วมกันของประชาคมระหว่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ ซึ่งเป็นกฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ (Customary International Law) หรือหลักการปฏิบัติสากลโดยทั่วไป (General Principles) และบรรทัดฐานจากคำตัดสินของศาลโลก (Opinio Juris) แต่ยังไม่มีความหมายภายในที่ครอบคลุมการกระทำความผิดอย่างครบถ้วน ดังนั้น เพื่อให้มีมาตรการทางกฎหมายที่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ และสร้างความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว โดยคำนึงถึงการรักษาดุลยภาพระหว่างการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลกับความมั่นคงและผลประโยชน์ของรัฐ ภายใต้หลักนิติธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ กำหนดชื่อพระราชบัญญัตินี้ว่า "พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ พ.ศ." (ร่างมาตรา ๑)

๒.๒ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๒.๓ กำหนดให้การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่ได้กระทำลงนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร และการดำเนินคดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไม่มีอายุความ (ร่างมาตรา ๓)

๒.๔ นิยามศัพท์สำคัญที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้ เช่น "การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์" "อาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ" "อาชญากรรมสงคราม" "อาชญากรรมรุกราน" "กลุ่มที่ได้รับการคุ้มครอง" "กลุ่มติดอาวุธ" "ผู้บังคับบัญชา" "การโจมตีอย่างกว้างขวางหรือเป็นระบบ" "ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" และ "ผู้เสียหาย" (ร่างมาตรา ๔)

๒.๕ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕)

หมวด ๑ การป้องกันอาชญากรรมร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ

๒.๖ กำหนดให้มีการส่งเสริมให้ประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรภาครัฐและเอกชน และสื่อมวลชนตระหนักถึงความร้ายแรงของอาชญากรรมต่อสันติภาพและมนุษยชาติ โดยใช้ความรู้ที่ทันสมัย

และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทำรายงานประจำปีเสนอต่อรัฐสภา (ร่างมาตรา ๖)

หมวด ๒ การกระทำความผิดร้ายแรงต่อสันติภาพและมนุษยชาติ

๒.๗ กำหนดองค์ประกอบความผิดฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ โดยระบุการกระทำที่เป็นความผิด เช่น การฆ่าสมาชิกของกลุ่ม การทำร้ายร่างกายหรือจิตใจอย่างสาหัส การทำให้กลุ่มมีสภาพความเป็นอยู่ที่อาจนำไปสู่การทำลายกลุ่ม การป้องกันการเกิดของเด็กในกลุ่ม และการย้ายเด็กของกลุ่มไปยังกลุ่มอื่น โดยผู้กระทำต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อทำลายกลุ่มที่ได้รับการคุ้มครองทั้งหมดหรือบางส่วน (ร่างมาตรา ๗)

๒.๘ กำหนดองค์ประกอบความผิดฐานอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ โดยระบุการกระทำที่เป็นความผิด เช่น การฆ่า การทำลายล้างประชากร การทำให้ตกเป็นทาส การข่มขืน การทรมาน การบังคับให้สูญหาย และการแบ่งแยกเหยียดผิว โดยการกระทำดังกล่าวต้องเป็นส่วนหนึ่งของการโจมตีอย่างกว้างขวางหรือเป็นระบบที่มุ่งต่อพลเรือน (ร่างมาตรา ๘)

๒.๙ กำหนดองค์ประกอบความผิดฐานอาชญากรรมสงคราม โดยระบุการกระทำที่เป็นความผิด เช่น การฆ่า การทรมาน การทำให้บาดเจ็บสาหัส การทำลายทรัพย์สิน การบังคับให้เป็นทหารฝ่ายศัตรู การปฏิเสธสิทธิในการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม และการโจมตีพลเรือน โดยการกระทำดังกล่าวต้องเกิดขึ้นในบริบทของความขัดแย้งทางอาวุธและเป็นการละเมิดกฎหมายสงครามอย่างร้ายแรง (ร่างมาตรา ๙)

๒.๑๐ กำหนดองค์ประกอบความผิดฐานอาชญากรรมรุกราน โดยระบุว่าผู้กระทำความผิดต้องเป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจควบคุม และการกระทำที่เป็นความผิด ได้แก่ การวางแผน เตรียมการ ยุยงหรือสั่งการให้ใช้กำลังอาวุธโจมตี โดยการกระทำดังกล่าวต้องกระทบต่อความเป็นเอกราชหรือบูรณภาพแห่งดินแดนของราชอาณาจักรหรือของรัฐอื่น (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๑๑ กำหนดลักษณะการกระทำที่ถือเป็น "การโจมตี" ตามมาตรา ๑๐ เช่น การรุกรานหรือยึดครองพื้นที่โดยใช้กำลังทหาร การโจมตีด้วยอาวุธ การปิดล้อมหรือขัดขวางการคมนาคมหรือการสื่อสาร (ร่างมาตรา ๑๑)

หมวด ๓ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา

๒.๑๒ กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น การสั่งการและควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างถูกกฎหมาย การป้องกันและระงับยับยั้งการกระทำผิด (ร่างมาตรา ๑๒)

๒.๑๓ กำหนดความคุ้มครองแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิเสธคำสั่งที่ผิดกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๓)

หมวด ๔ การดำเนินคดี

๒.๑๔ กำหนดให้อำนาจของพนักงานสอบสวนและศาลเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (ร่างมาตรา ๑๔)

๒.๑๕ กำหนดกระบวนการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน หรือปรากฏต่อพนักงานสอบสวนถึงเหตุควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด ให้รับดำเนินการสอบสวนและส่งสำนวนพร้อมความเห็น

ไปยังอัยการสูงสุดเพื่อสั่งพิจารณาคดีต่อไป และกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอัยการสูงสุด (ร่างมาตรา ๑๕)

๒.๑๖ กำหนดให้ศาลอาญามีอำนาจพิจารณาคดีตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๑๗ กำหนดอำนาจอัยการสูงสุดในการขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และกำหนดให้ทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบตกเป็นของแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๑๗)

๒.๑๘ กำหนดข้อยกเว้นการใช้กฎหมายนี้กับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายหรือระงับความรุนแรงที่เป็นอันตรายต่อประชาชนและทรัพย์สินสาธารณะ โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็น (ร่างมาตรา ๑๘)

หมวด ๕ บทกำหนดโทษ

๒.๑๙ กำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดฐานฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ โดยมีโทษหนักขึ้นหากกระทำต่อเด็ก สตรีมีครรภ์ คนพิการ หรือผู้สูงอายุ (ร่างมาตรา ๑๙)

๒.๒๐ กำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดฐานอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ (ร่างมาตรา ๒๐)

๒.๒๑ กำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดฐานอาชญากรรมสงคราม (ร่างมาตรา ๒๑)

๒.๒๒ กำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดฐานอาชญากรรมรุกราน (ร่างมาตรา ๒๒)

๒.๒๓ กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้พยายามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๓)

๒.๒๔ กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้สมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๔)

๒.๒๕ กำหนดความรับผิดของผู้บังคับบัญชาที่ละเลยโดยจงใจไม่ป้องกันหรือระงับยับยั้งผู้ใต้บังคับบัญชาให้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๒๕)

๒.๒๖ กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้บังคับบัญชาที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ (ร่างมาตรา ๒๖)

๒.๒๗ กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้บังคับบัญชาที่ฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ (๔) (ร่างมาตรา ๒๗)

บทเฉพาะกาล

๒.๒๘ กำหนดให้มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และผู้พิพากษาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายนี้ (ร่างมาตรา ๒๘)

๒.๒๙ กำหนดระยะเวลาในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่กฎหมายนี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒๙)